

עדכוני חקיקה - יוני 2024

שלום לכולם,

שימו לב השינויים בחקיקה מסומנים בצהוב

מערכת בתי המשפט

תיקון - סעיף 42ב(א) לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), תשמ"ד-1984

לפני התיקון	אחרי התיקון
ההוראה קבעה שערעור לבית משפט על פסק בוררות בעניין כלכלי-אזרחי ייחשב כערעור בעניין כלכלי.	ההוראה נמחקה.

הנוסח המלא של הסעיף לאחר התיקון:

(א) העניינים הבאים נחשבים לעניין כלכלי-אזרחי:

- (1) עניין אזרחי לפי כל אחד מהחוקים הבאים: חוק ניירות ערך, חוק השקעות משותפות בנאמנות, חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, חוק החברות, תובענה נזיקית בגין הפרת חובה חקוקה לפי כל אחד מהחוקים שלעיל, חוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, פקודת השותפויות לעניין שותפות מוגבלת ציבורית.
- (2) תביעות שעילתן קשורה למניות (כל עניין אזרחי הקשור לזכויות ולחובות הנובעות מבעלות על מניות והמוסדרות בתקנון החברה או בחוזה אחר).
- (3) תביעה נגזרת ובקשה לאישור תביעה נגזרת.
- (4) תובענה ייצוגית ובקשה לאישור תובענה ייצוגית, בעילה הנוגעת לנייר ערך לקרן נאמנות.
- (5) **ערעור לבית משפט על פסק בוררות בכל אחד מהעניינים שלעיל (אם נקבע בהסכם הבוררות כי הפסק יהא ניתן לערעור ברשות בפני בית המשפט).** - **סעיף זה נמחק**

הסבר- האם זה משנה את מה שלמדנו? לא!

במידה וישאל על דרך השלילה מה לא יחשב עניין כלכלי, ערעור לבית המשפט על פסק בוררות בעניין כלכלי אזרחי לא יחשב כערעור בעניין כלכלי.

תיקון - סעיף 79 לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), תשמ"ד-1984

אחרי התיקון	לפני התיקון
נוסח סעיף חדש: "(ד) על אף האמור בסעיפים (ב) ו-(ג), התקיימו התנאים לתחולה לפי סעיף 3 לחוק הבוררות המסחרית הבין-לאומית, התשפ"ד- 2024, יחולו על הבוררות הוראות החוק האמור."	הסעיף לא היה קיים התיקון בחוק בתי המשפט הגיע בעקבות תיקון של חוק הבוררות המסחרית הבינלאומית שאינו חלק מרשימת החקיקה למבחן.

הנוסח המלא של הסעיף לאחר התיקון:

בוררות

79. (א) בית משפט הדן בענין אזרחי רשאי, בהסכמת בעלי הדין, להעביר ענין שלפניו, כולו או מקצתו, לבוררות, וכן רשאי הוא, בהסכמתם, להגדיר את תנאי הבוררות.

(ב) בעלי הדין, באישור בית המשפט, ימנו את הבורר; לא באו בעלי הדין לידי הסכמה על הבורר, רשאי בית המשפט למנותו מתוך רשימה שהגישו לו בעלי הדין, או לפי בחירתו – באין רשימה כזו.

(ג) הוראות חוק הבוררות, התשכ"ח-1968, יחולו על בורות לפי סעיף זה.

(ד) על אף האמור בסעיפים (ב) ו-(ג), התקיימו התנאים לתחולה לפי סעיף 3 לחוק הבוררות המסחרית הבין-לאומית, התשפ"ד-2024, יחולו על הבוררות הוראות החוק האמור -
סעיף חדש.

הסבר - סעיף 79 מאפשר לבית המשפט להעביר את הצדדים בהסכמה לבוררות, התיקון מאפשר להעביר בורות גם על מקרים שיש תחולה על בורות מסחרית בינלאומית.

שימו לב- חוק הבוררות המסחרית הבין-לאומית אינו חלק מרשימת החקיקה למבחן.

התיקון נכנס לתוקף בתאריך 14/2/24.

תיקון - צו סדר הדין הפלילי (קביעת בית משפט לעניין חוק התחרות הכלכלית), תשנ"ד-1994

לפני התיקון	אחרי התיקון
בית המשפט המוסמך היה ירושלים	בית המשפט המחוזי שבו יידון נאשם בעבירה לפי חוק התחרות הכלכלית או בעבירה לפי חוק קידום התחרות בענף המזון, יהיה בית המשפט המחוזי מרכז-לוד .

הסבר – תיקים בעבירות לפי חוק תחרות כלכלית או חוק תחרות מזון יהיו בבית המשפט המחוזי לוד. התיקון נכנס בתאריך 18/4/24.

חריג הוראות מעבר – תיקים שבהם נדונים נאשמים בעבירות לפי חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988, או בעבירות לפי פרק ב' או לפי סעיף 55 לחוק קידום התחרות בענף המזון, התשע"ד-2014, התלויים ועומדים לפני בית המשפט המחוזי בירושלים ביום תחילתו של צו זה, בין שהחל הדיון בהם ובין שלא, יידונו לפני בית המשפט המחוזי בירושלים.

שימו לב – חוק התחרות הכלכלית וחוק תחרות המזון – אינם חלק מרשימת החקיקה למבחן. התיקון נכנס לתוקף בתאריך 18/4/24.

הודעת מנהל בתי המשפט בדבר הגשת ראיות במדיה אלקטרונית או דיגיטלית

לפני התיקון	אחרי התיקון
הגשת ראיה של מוצג וידאו על פי הנחיות של מנהל בתי המשפט -בוטל	1. ראיות הוגשו במדיה אלקטרונית או דיגיטלית יוגש באמצעות התקן אחסון נייד (כגון disk on key). 2. הראיות הוגשו בפורמט נתמך במערכת הפעלה Windows (חלונות) 3. ביקש בעל דין להגיש בפורמט אחר, היה צורך בהמצאת מחשב נייד עם התקנות לצפייה או שמיעה.

הערה – הודעת המנהל נכנסה לתוקף בתאריך 6/5/24

הרחבה – הנוהל להגשת ראיות השתנה מומלץ לקרוא גם סמכות המנהל בסעיפים 71 ו-175 לתקנות סדר הדין האזרחי.

הוצאה לפועל

תיקון-תקנה 61 תקנות ההוצאה לפועל (פגרות), תשע"א-2010

לפני התיקון	אחרי התיקון
היו תקופות פגרה קבועות בבתי המשפט ובלשכות ההוצאה לפועל. סעיף זה לא היה קיים.	תקופת פגרת יום הזיכרון חדשה נוספה בהוצאה לפועל.

הנוסח המלא של הסעיף לאחר התיקון:

תקופות הפגרה

(1) תקופות הפגרה בבתי המשפט ובלשכות ההוצאה לפועל יהיו מדי שנה כדלקמן:
(א) פגרת סוכות: ימים מיום יד בתשרי עד יום כב בתשרי (מערב חג הסוכות עד שמחת תורה).

(ב) פגרת הפסח: ימים מיום יד בניסן עד יום כא בניסן (מערב חג הפסח עד סיום החג).

(2א) פגרת יום הזיכרון – במועד הקבוע בחוק יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל, התשכ"ג-1963;

(3) פגרת הקיץ: ימים מיום 21 ביולי עד יום 5 בספטמבר.

בלשכות ההוצאה לפועל (אך לא בבתי המשפט הרגילים) תהיה מדי שנה תקופת פגרה נוספת:
פגרת יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל במועד הקבוע בחוק.

התיקון נכנס לתוקף בתאריך 31/3/24.

הוצאה לפועל

תיקון - תקנה 61א תקנות ההוצאה לפועל, תש"ס-1979

לפני התיקון	אחרי התיקון
סמכויות מכירת מעוקלים במכרז היו נתונות לוועדת מכירות בהליכי הוצאה לפועל.	הסמכויות במכירת מעוקלי מטלטלן במכרז הועברו למנהל מכירות.

הרחבה - הסמכות לניהול הליך מכירת מעוקלי מיטלטלן במכרז הועבר מוועדת המכירות שהייתה אחראית בעבר לסמכות מנהל המכירות.

ערר החלטת וועדת המכירות הוחלף ובמקומה נערר על מנהל המכירות - תוך 3 ימים מנהל לשכת ההוצאה לפועל.

הנוסח המלא של התקנה לאחר התיקון:

פרק ג'1: מכירת מעוקלים במכרז

הגדרות

61א. בפרק זה –

"מכירה" – מכירת מיטלטלן מעוקלים במכרז ;

"מיתקן" – מיתקן שבו מתבצעות מכירות.

הטלת תפקיד על תאגיד

61ב. מנהל לשכת הוצאה לפועל רשאי להטיל על תאגיד, שאישר אותו מנהל מערכת ההוצאה לפועל, תפקיד של שמירה על מיטלטלן מעוקלים ומכירתם, לרבות אחסונם והחזקתם עד למכירתם.

ועדות מכירות וסמכויותיהן

61ג. (א) לשם אישור וביצוע של מכירות **ימנה מנהל מערכת ההוצאה לפועל מנהל מכירות אחד או יותר מקרב עובדי מערכת ההוצאה לפועל.**

(ב) (בוטלה)

(ג) לענין מכירת מיטלטלן שעוקלו **יהיו נתונות למנהל מכירות הסמכויות של רשם ההוצאה לפועל ושל מנהל לשכת ההוצאה לפועל.**

(ד) לענין ערר לפי סעיף 80 לחוק, **דין פעולה או החלטה של מנהל מכירות כדין פעולה או החלטה של מנהל לשכת הוצאה לפועל.**

הודעת מכירה

61ד. (א) מנהל המיתקן יעמיד במיתקן לעיון הציבור חוברת מכרזים שבה יפורטו פרטי המיטלטלין העומדים למכירה; מנהל המיתקן רשאי לפרסם את הפרטים האמורים גם בכל דרך אחרת שתיראה לו ושיאשר מנהל מערכת ההוצאה לפועל.

(ב) (בוטלה)

הליכי המכירה

61ה. (א) הצעה לרכישת המיטלטלין העומדים למכירה תוגש למנהל המיתקן בכתב ובמעטפה סגורה, בטופס שיקבע מנהל המיתקן; בהצעה יפורטו שם המציע, מספר זהותו, מענו, המספר הקטלוגי של כל פריט שמוצע לרכשו וסכום ההצעה לכל פריט בנפרד; המעטפה תונח בתיבת מכרזים נעולה.

(ב) להצעה תצורף ערובה בשיעור של 10% מגובה ההצעה; מציע שהצעתו לא נתקבלה, תוחזר לו הערובה שהפקיד, בתוך חמישה עשר ימים מיום אישור המכירה בידי ועדת המכירות.

(ג) פרטיה של כל הצעה יוכנסו למערכת המחשוב של מיתקן המכירות.

(ד) מתוך רשימת השמאים החברים באיגודי שמאי הביטוח, יקבע מנהל המיתקן שמאי לענין מכירה פלונית; השמאי ישום כל פריט, העומד למכירה ויניח את השומה שערך במעטפה סגורה בתיבת המכרזים; פרטיה של השומה ייכנסו למערכת המחשוב של מיתקן המכירות.

(ה) **מנהל המכירות** יקבע את מועד המכירה; במועד זה תיפתח תיבת המכרזים; **מנהל המכירות** יעיין בהצעה ויבדוק את התאמתה לשומה האמורה בתקנת משנה (ד); בעל ההצעה הגבוהה ביותר לגבי הפריט הנמכר יוכרז כקונה של אותו פריט, ובלבד שהצעתו לא תפחת מסכום השומה; ההכרזה תינתן בכתב ותיחתם ביד **מנהל המכירות**.

(ו) מנהל המיתקן יודיע בכתב לכל מציע שהצעתו אושרה, כי עליו לשלם את מלוא הסכום שהציע בעד הפריטים שרכש, בתוך שבעה ימים מיום המצאת ההודעה או בתוך מועד אחר שהורה **מנהל המכירות**; חזר בו המציע מהצעתו או לא שילם את מלוא הסכום במועד, רשאי **מנהל המכירות** לחלט את הערובה לטובת הזוכה, על חשבון החוב הפסוק.

(ז) היתה ההצעה הגבוהה ביותר פחותה מסכום השומה, יוצאו המיטלטלין למכירה חוזרת, אולם רשאי **מנהל המכירות** לאשר את המכירה למרבה במחיר גם אם הצעתו נמוכה מהשומה, אם הוא סבור שלא יימצא מציע טוב ממנו.

(ח) שילם הקונה את כל הסכום המגיע ממנו, יימסרו לו המיטלטלין וינתן לו אישור בדבר המכירה, שבו יפורטו המיטלטלין שנמכרו, מחירם, תאריך המכירה ומועד מסירתם לחזקתו.

השהית מכירה

161. (בוטלה)

מיטלטלין בעלי ערך נמוך

61ז. עוקלו מיטלטלין שמחמת ערכם הנמוך אין במכירתם כדי לכסות את הוצאות האחסון והמכירה, רשאית ועדת המכירות לנהוג במיטלטלין בכל דרך שתיראה לה, לרבות החזרתם לחייב.

מיסים ואגרות

61ח. מיסים, אגרות או היטלים החלים על הקונה, לפי כל דין, יחולו עליו גם בהליכים לפי פרק זה.

תחולת תקנות

61ט. הוראות תקנות 59 ו-61 יחולו גם על מיטלטלין שהועברו למכירה וסמכויותיהם של רשם ההוצאה לפועל ושל מנהל לשכת ההוצאה לפועל לפי התקנות האמורות תהיינה נתונות לוועדת המכירות.

מכירה בידי רשות

61י. דין מכירה כדין מכירה בידי רשות כמשמעותה בסעיף 34א לחוק המכר, התשכ"ח-1968.

הרחבה - הליך מכירת מעוקלים במכרז על ידי מנהל המכירות

מיטלטלין (נכסים ניידים) מעוקלים במכרז. מנהל לשכת הוצאה לפועל רשאי להטיל על תאגיד מאושר את תפקיד השמירה, האחסון, ההחזקה, והמכירה של מיטלטלין מעוקלים. מנהל מערכת ההוצאה לפועל ממנה מנהל מכירות מקרב עובדי המערכת לאישור וביצוע מכירות. למנהל מכירות יש סמכויות של רשם ההוצאה לפועל ומנהל לשכת ההוצאה לפועל. החלטות של מנהל מכירות ניתנות לערר כמו החלטות מנהל לשכת ההוצאה לפועל, 3 ימית בזכות לרשם ההוצאה לפועל.

הודעת מכירה היא על ידי פרסום לעיון הציבור חוברת מכרזים עם פרטי המיטלטלין למכירה ויכול לפרסם את הפרטים גם בדרכים נוספות.

הליכי המכירה מתבצעים על ידי הגשת הצעות לרכישת המיטלטלין מוגשות במעטפה סגורה עם ערובה של 10% מגובה ההצעה. ההצעות נשמרות בתיבת מכרזים נעולה. שמאי מעריך את הפריטי של המיטלטלין ועריכתו נשמרת במערכת המחשוב של המיתקן. (מיתקן – הגדרה למקום בו מתבצעת המכירה)

במועד המכירה נפתחת תיבת המכרזים וההצעות נבדקות בהתאם לשומת השמאי ובחירת ההצעה הגבוהה ביותר. הקונה נדרש לשלם את הסכום שהציע בתוך שבעה ימים או במועד אחר שנקבע. אם ההצעה הגבוהה ביותר פחותה משומת השמאי, מנהל המכירות יכול לאשר את המכירה בכל זאת או להוציא את המיטלטלין למכירה חוזרת. אם הערך של המיטלטלין נמוך מכדי לכסות את הוצאות האחסון והמכירה, מנהל המכירות רשאי להחזירם לחייב או לפעול בהם בדרך אחרת שתיראה לה.

סדר דין פלילי

תיקון סעיף 25(ב) פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט-1969

הוראת שעה שהוארכה בנושא חיפוש ללא צו

אחרי התיקון	לפני התיקון
הוארך עד ליום 1 ביולי 2024. אין שינוי בתוכן ההוראות עצמן אלא רק בתוקפן.	תוקף ההוראה הקודמת: עד ליום 15 במאי 2023.

שימו לב- התוכן לא השתנה רק הוארכה הוראת השעה.

לפני יומיים בתאריך 24/6/24 הוארכה הוראת השעה בקריאה שניה ושלישית עד התאריך
30/6/25.

הסבר- הוארכה הוראת שעה המאפשרת לשוטרי לערוך חיפוש בבית או במקום ללא צו
בהתקיימותן של שתי עילות חדשות.

העילה הראשונה, נוגעת למקרים בהם התעורר חשד סביר זה מקרוב שיש בבית או במקום **נשק**
או חלק מהותי בנשק העשוי לשמש ראיה לביצוע עבירה אם אי ביצוע החיפוש באופן מיידי יסכל
את מטרת החיפוש, ולא ניתן לקבל צו חיפוש לנוכח הצורך לבצע את החיפוש באופן מיידי כדי
למנוע את העלמת הראיה או הפגיעה בה.

העילה השנייה נוגעת למקרים בהם התעורר חשד סביר זה שיש בבית או במקום **תיעוד או**
מצלמה העשויים לשמש ראיה לביצוע פשע חמור או עבירה, אם אי ביצוע החיפוש באופן מיידי
יסכל את מטרת החיפוש, ולא ניתן לקבל צו חיפוש לנוכח הצורך לבצע את החיפוש באופן מיידי
כדי למנוע את העלמת הראייה או הפגיעה בה.

הנוסח המלא של הסעיף לאחר התיקון:

חיפוש שלא על פי צו חיפוש

25. (א) שוטרי רשאי, בלא צו חיפוש, להיכנס ולחפש בכל בית או מקום אם –

(1) יש לשוטרי יסוד להניח שמבצעים שם פשע, או שפשע בוצע שם זה מקרוב;

(2) תופש הבית או המקום פונה לעזרת המשטרה;

(3) אדם המצוי שם פונה לעזרת המשטרה ויש יסוד להניח שמבוצעת שם עבירה;

(4) השוטרי רודף אחרי אדם המתחמק ממעצר או נמלט ממשמורת חוקית.

(ב) **נוסף על האמור בסעיף קטן (א), החל מיום כ"ד באייר התשפ"ג (15 במאי 2023) עד יום כ"ה בסיוון התשפ"ד (1 ביולי 2024) (בסעיף זה – תקופת הוראת השעה), שוטר רשאי, בלא צו חיפוש, להיכנס ולחפש בכל בית או מקום אם –**

- (1) התעורר חשד סביר זה מקרוב שיש בבית או במקום נשק או חלק מהותי בנשק העשוי לשמש ראיה לביצוע עבירה לפי סעיף 144 לחוק העונשין, אם אי-ביצוע החיפוש באופן מיידי יסכל את מטרת החיפוש, **ולא ניתן לקבל צו חיפוש לנוכח הצורך לבצע את החיפוש באופן מיידי כדי למנוע את העלמת הראיה או הפגיעה בה;**
 - (2) התעורר חשד סביר זה מקרוב שיש בבית או במקום תיעוד או מצלמה העשויים לשמש ראיה לביצוע פשע חמור או עבירה לפי סעיפים 144(א), (ב) או 340א(ב) לחוק העונשין, אם אי-ביצוע החיפוש באופן מיידי יסכל את מטרת החיפוש, ולא ניתן לקבל צו חיפוש לנוכח הצורך לבצע את החיפוש באופן מיידי כדי למנוע את העלמת הראייה או הפגיעה בה;
 - (3) אין בהוראות פסקאות (1) ו-(2) כדי לגרוע מסמכותו של שוטר לפי כל דין.
- (ג) על חיפוש לפי סעיף קטן (ב) יחולו הוראות אלו:
- (1) החיפוש יבוצע לאחר קבלת אישור קצין משטרה בדרגת רב-פקד ומעלה; האישור יתועד בכתב ויכלול את הנסיבות והנימוקים לכך שהחיפוש נדרש באופן מיידי וללא צו;
 - (2) החיפוש יתועד באופן שייקבע בנוהלי המשטרה; אין בהוראות פסקת משנה זו כדי לגרוע מהוראות סעיף 26;
 - (3) נתגלה במהלך החיפוש חפץ שאינו נוגע לעבירה שבשלה ניתן האישור לחיפוש וחלים לגביו התנאים שבסעיף 32(א), רשאי השוטר לתפוס את החפץ, ומשתפסו – יביאו בפני שופט, והשופט יצווה מה ייעשה בחפץ בהתאם להוראות הפרק הרביעי.
- (ד) (1) השר לביטחון לאומי והמפקח הכללי של משטרת ישראל ידווחו בכתב לוועדה לביטחון לאומי של הכנסת וליועץ המשפטי לממשלה, בהתאמה, ביום כ"ט באלול התשפ"ג (15 בספטמבר 2023), ביום ג' בטבת התשפ"ד (15 בדצמבר 2023) וביום כ"ב באדר ב' התשפ"ד (1 באפריל 2024), על כל אלה, לגבי התקופה שקדמה למועד הדיווח:
- (א) מספר האישורים לחיפוש ללא צו שניתנו לפי סעיף קטן (ב) והעבירות שבשלהן ניתנו האישורים;
- (ב) מספר החיפושים שבהם נמצאו נשק, תיעוד או מצלמה לפי סעיף קטן (ב);
- (ג) מספר כלי הנשק שנתפסו לפי סעיף קטן (ב)(1);
- (ד) מספר הבקשות שהוגשו לבית המשפט כדי שיצווה מה ייעשה בחפץ לפי סעיף קטן (ג);
- (2) פרקליט המדינה ידווח בכתב לוועדה לביטחון לאומי של הכנסת על מספר כתבי האישום שהוגשו בתיקים שבהם בוצע חיפוש לפי הוראות סעיף קטן (ב); דיווח כאמור יימסר ביום כ"ב באדר ב' התשפ"ד (1 באפריל 2024).
- (ה) בסעיף זה – "חוק העונשין" – חוק העונשין, התשל"ז-1977; "נשק" ו"חלק מהותי בנשק" – כהגדרתם בסעיף 144(ג) לחוק העונשין; "פשע חמור" – עבירה שדינה מאסר עשר שנים או יותר או עבירה של סחיטה באיומים לפי סעיף 428 לחוק העונשין.

הרחבה - הסבר על הסעיף מתוך הצעת החוק

"בפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) (תיקון מס' 15) התשפ"ג - 2023 (להלן - הפקודה) נקבעה הוראת שעה למשך שנה, בה תוקן סעיף 25 לפקודה כך שהתווסף סעיף 25(ב) לפקודה ובו שתי עילות חדשות אשר בהתקיימן מוסמך שוטר לערוך חיפוש בבית או במקום ללא צו.

העילה הראשונה שנקבעה בהוראת השעה, נוגעת למקרים בהם התעורר חשד סביר זה מקרוב שיש בבית או במקום **נשק או חלק מהותי בנשק** העשוי לשמש ראיה לביצוע עבירה לפי סעיף 144 לחוק העונשין תשל"ז- 1977 (להלן - חוק העונשין), אם אי ביצוע החיפוש באופן מיידי יסכל את מטרת החיפוש, ולא ניתן לקבל צו חיפוש לנוכח הצורך לבצע את החיפוש באופן מיידי כדי למנוע את העלמת הראיה או הפגיעה בה.

העילה השנייה נוגעת למקרים בהם התעורר חשד סביר זה מקרוב שיש בבית או במקום **תיעוד או מצלמה** העשויים לשמש ראיה לביצוע פשע חמור או עבירה לפי סעיפים 144 (א), (ב) או 340א(ב) לחוק העונשין, אם אי ביצוע החיפוש באופן מיידי יסכל את מטרת החיפוש, ולא ניתן לקבל צו חיפוש לנוכח הצורך לבצע את החיפוש באופן מיידי כדי למנוע את העלמת הראייה או הפגיעה בה. עבירת פשע חמור הוגדרה בהוראת השעה כעבירה שדינה מאסר 10 שנים או יותר או עבירה של סחיטה באיומים לפי סעיף 428 לחוק העונשין תשל"ז- 1977 (להלן - חוק העונשין). בנוסף, נקבעו הוראות מיוחדות אשר יחולו על חיפוש שיעשה מכוח סעיף 25(ב) כחלק מהוראת השעה.

הוראת השעה נחקקה כחלק מחוק המאבק בכלי הנשק הבלתי חוקיים (תיקון חקיקה והוראת שעה), התשפ"ג- 2023 וזאת על רקע הפשיעה הגואה בחברה הישראלית בכלל ובחברה הערבית בפרט. מטרתה של הוראת השעה הייתה להעניק למשטרת ישראל כלי אכיפה אפקטיביים שיאפשרו לה לתפוס ראיות באופן מיידי גם ללא צו בית משפט, במקרים המתאימים, כאשר יש חשש שהראיות יועלמו או יושבושו, באופן שיביא לעליה בשיעור פיענוח פשיעה חמורה ובהעמדה לדין כמו גם לעליה בהיקף תפיסת כלי הנשק ואמל"ח בלתי חוקיים ובאופן שימנע וירתיע את העבריינים מלבצע עבירות אלו.

במהלך השנה שחלפה הוגשו דיווחים מטעם השר לביטחון לאומי כמו גם מטעם פרקליטות המדינה לוועדה לביטחון לאומי וליועצת המשפטית לממשלה, אשר יש בהם להעיד על התועלת שבהפעלת הסמכות לחיפוש ללא צו בעילות החדשות (יצוין כי ניתן היה לאמוד באופן חלקי תועלת זו בשל הסטט משאבי משטרת ישראל בתקופת החירום למאמצי הלחימה). בד בבד עלה כי השימוש בסמכות החדשה נעשה בזהירות המתחייבת בהפעלת סמכויות מסוג זה.

נוכח העובדה כי מדובר בפגרת הכנסת הוארכה את הוראת השעה לפרק זמן קצר עד ליום 1.7.24 וכעת מוצע להאריך את הוראת השעה בשנתיים נוספות על מנת לבחון בהמשך האם יש לקבוע את הסמכות כהוראת קבע. בהתאם לכך, מוצע לתקן את מועדי הדיווח.

תיקון - תקנה 25(ז) לתקנות בית המשפט לענייני משפחה (סדרי דין), התשפ"א-2020,

לפני התיקון	אחרי התיקון
סעיף לא היה קיים – בית המשפט הורה על בעלי הדין לשאת בשכרו של המומחה	הסעיף תוקן והוחלף – שכרו והוצאותיו של מומחה שהתמנה מטעם בית המשפט לענייני משפחה יוטל על הנתבע ולא על התובע אלא אם בית המשפט שוכנע כי קיימת הצדקה. בתביעה אזרחית בשל ביצוע עבירות מין או אלימות במשפחה.

הסבר - הסדר ייחודי לתשלום שכרו והוצאותיו של המומחה מטעם בית המשפט לענייני משפחה יוטלו ככלל על הנתבע ולא על התובע. זולת אם בית המשפט שוכנע כי קיימת הצדקה להטלתם על בעלי הדין או מי מהם. בתביעה שהוגש בה כראיה פסק דין חלוט במשפט פלילי לפי פקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971, בשל ביצוע עבירות מין או עבירת אלימות כלפי בן משפחה.

הנוסח המלא של הסעיף לאחר התיקון:

חוות דעת של מומחה בענייני משפחה

25. (א) בית המשפט רשאי, אף שלא בהסכמת בעלי הדין, למנות מומחה מטעמו, שיגיש לו חוות דעת בכתב בכל עניין הנוגע לענייני המשפחה; המומחה ייבחר מתוך רשימת המומחים, כמשמעותה בסעיף 4 לצו ההקמה; בבחירת המומחה ייוועץ בית המשפט עם בעלי הדין; לא הגיעו בעלי הדין לידי הסכמה בדבר מינוי מומחה מסוים, יבחר בית המשפט את המומחה; מיד עם קבלת המינוי, יצהיר המומחה על זיקות אישיות העשויות להיות לו בנוגע להליך, לבעלי הדין או לבית המשפט; ההצהרה תהיה ערוכה לפי טופס 6 שבתוספת הראשונה ותומצא לבית המשפט ולבעלי הדין.

- (ב) על אף האמור בתקנת משנה (א) בית המשפט רשאי למנות מומחה שלא מתוך רשימת המומחים, אם ראה כי המקצוע הנדרש של המומחה לא קיים ברשימת המומחים.
- (ג) הורה בית המשפט על מינוי מומחה מטעמו, רשאי בעל דין להביא לפניו סוגי מסמכים הנוגעים לעניין לפי הוראות בית המשפט, בתוך ארבעה עשר ימים מיום מינויו.
- (ד) המומחה יגיש לבית המשפט, בתוך ארבעים וחמישה ימים מיום מינויו, את חוות דעתו, לפי הטופס שבתוספת הראשונה לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971, ובו יציין את פרטיו של המומחה שעמו הוא התייעץ, כאמור בסעיף 4(ה) לצו ההקמה.

(ה) בעל דין רשאי להגיש למומחה שאלות הבהרה, בכתב, על חוות דעתו בתוך ארבעה עשר ימים מיום שקיבל את חוות הדעת, והמומחה ישיב על השאלות, בכתב, בתוך ארבעה עשר ימים מיום שקיבל את השאלות.

(ו) מומחה שמינה בית המשפט לא יוזמן להיחקר על חוות דעתו אלא ברשות בית המשפט, לאחר שהוגשה בקשה מנומקת לחקור אותו בתוך ארבעה עשר ימים מיום קבלת התשובות לשאלות ההבהרה, למעט אם הורה בית המשפט כי בעל הדין יהיה רשאי לחקור את המומחה גם אם לא הגיש שאלות הבהרה.

(ז) בית המשפט יורה מי מבעלי הדין יישא בתשלום שכרו של המומחה שנבחר כאמור בתקנת

משנה (א), ורשאי הוא להורות כי אחדים מבעלי הדין או כולם יישאו בתשלום שכרו;

ואולם בתביעה נזיקית שהוגש בה כראיה פסק דין חלוט במשפט פלילי לפי סעיף 42א

לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971, בשל ביצוע עבירת מין או עבירת אלימות

כלפי בן משפחה, יטיל בית המשפט את תשלום שכרו והוצאותיו של המומחה שמינה בית

המשפט על הנתבע שהורשע, זולת אם שוכנע מטעמים מיוחדים כי קיימת הצדקה

להטלתם על בעלי הדין או על מי מהם, ויורה מה תהיה ההשתתפות של כל אחד מהם

בהוצאות כאמור.

(ח) בעל דין לא יגיש חוות דעת של מומחה מטעמו אלא לאחר שבית המשפט בחן אם לתת החלטה לפי סעיף 8(ג) לחוק.

(ט) תקנה זו תחול גם על בית משפט הדן בערעור או בבקשת רשות לערער.

הרחבה - מתוך הסבר לתיקון

בית המשפט לענייני משפחה רשאי למנות מומחה מטעמו שיגיש חוות דעת בכל ענין הנוגע לענייני משפחה, וזאת בהתאם לחוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995. בעלי הדין אינם רשאים להגיש מטעמם חוות דעת מומחה אלא לאחר שביקשו מבית המשפט למנות מומחה מטעמו ובית המשפט בחן זאת לפי סעיף 8(ג) לחוק בית המשפט לענייני משפחה. מומחה זה ימונה מתוך רשימת המומחים במשפחה, רשימה אשר נמצאת באחריות משותפת של יחידות הסיוע והנהלת בתי המשפט כאמור בסעיף 4 לצו בית המשפט לענייני משפחה (הקמת יחידות סיוע, דרכי פעולתן וסדרי עבודתן), התשנ"ו-1996 (להלן – "צו ההקמה") והכללים שם. בתקנה 24(ז) לתקנות בית המשפט לענייני משפחה (סדרי דין), התשפ"א-2020 (להלן – "תקנות בית המשפט לענייני משפחה") נקבע כי בית המשפט יורה מי מבעלי הדין יישא בתשלום שכרו של מומחה שמונה מטעם בית המשפט, וכי בית המשפט רשאי להורות כי אחדים מבעלי הדין או כולם, יישאו בתשלום שכרו של המומחה.

בתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 (להלן – "תקנות סדר הדין האזרחי") נקבע הסדר ייחודי בנוגע לתשלום שכרו של מומחה מטעם בית המשפט שמונה בתביעה אזרחית בשל עבירת מין לפי סעיף 108א לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, שהנתבע ביצע כלפי התובע והורשע בה. בהתאם להסדר זה שכרו של מומחה שמינה בית המשפט יוטל ככלל על הנתבע, זולת אם בית המשפט שוכנע מטעמים מיוחדים כי קיימת הצדקה להטלתם על בעלי הדין או מי מהם, ויורה מה תהיה השתתפות של כל אחד מהם בהוצאות כאמור.

כעת, מוצע לקבוע בתקנות בית המשפט לענייני משפחה תיקון דומה לתיקון לתקנות סדר הדין האזרחי לפיו יחול כלל ייחודי ביחס לתשלום שכרו של מומחה שממונה מטעם בית המשפט בתביעה שהוגש בה כראיה פסק דין חלוט במשפט פלילי לפי פקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971, בשל ביצוע עבירת מין או עבירת אלימות כלפי בן משפחה. בהתאם לתיקון המוצע תשלום שכרו והוצאותיו של המומחה מטעם בית המשפט יוטלו ככלל על הנתבע, זולת אם בית המשפט שוכנע כי קיימת הצדקה להטלתם על בעלי הדין או מי מהם. התיקון נועד להקל על התובע בגין עבירת מין או עבירת אלימות במשפחה להתמודד עם הקשיים הניצבים בפניו בעת הגשת תביעה אזרחית, וביניהם, העלות הגבוהה הכרוכה במינוי המומחה מטעם בית המשפט, בכך שהוא משית את ההוצאות על הנתבע ובכך גם להפחית במידת מה את החסמים בהגשת תביעות מסוג זה כנגד מי שאחראי לפגיעה שעבר נפגע העבירה.

אתיקה מקצועית

תיקון - סעיף 18(ו) לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961

תיקון - סעיף 35(א) לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961

סעיף	לפני התיקון	אחרי התיקון
סעיף 18(ו)	ניתן למנות חבר לתקופה של ארבע שנים עם אפשרות למינוי חוזר, אך לא יותר משתי תקופות כהונה רצופות.	ניתן למנות חבר לתקופה של ארבע שנים עם אפשרות למינוי חוזר, אך לא יותר משלוש תקופות כהונה רצופות.
סעיף 35(א) - תקופת ההתמחות	תקופת ההתמחות הינה 18 חודשים	תקופת ההתמחות תקוצר ל-12 חודשים

נוסח הסעיף לאחר תיקון:

סעיף 18(ו) לחוק לשכת עורכי הדין

"חבר בוועדת אתיקה יתמנה לתקופה של ארבע שנים וניתן לחזור ולמנותו, ובלבד שלא יכהן יותר משלוש תקופות כהונה רצופות."

נוסח הסעיף לאחר תיקון:

סעיף 35(א) לחוק לשכת עורכי הדין

"תקופת ההתמחות תקוצר ל-12 חודשים".